

Solna kommun

barnutbildningsnamnden@solna.se

barn-utbildningsforvaltningen@solna.se

Rektorn vid Skytteholmsskolan 4-9

katarina.koto@solna.se

Beslut

efter tillsyn av Skytteholmsskolan 4-9
i Solna kommun

Tillsyn i Solna kommun

Fakta om skolenheten

Skytteholmsskolan 4-9 är en kommunal grundskola i Solna kommun. Verksamheten omfattar grundskola för årskurserna 4-9 med cirka 300 elever.

Bakgrund och utredning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Solna kommun av grundskola, grund-särskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt av kommunens ansvars-tagande för förskola och fritidshem och vuxenutbildning (dnr 43-2013:4702). Tillsynen genomfördes under våren/hösten 2014. Samtliga skolor och verksam-heter har granskats och i de fall det bedömts föreligga brister har huvud-mannen förelagts att åtgärda dessa. Skytteholmskolan 4-9 besöktes av Skolinspektionen den 27 och 28 maj 2014.

Skolinspektionen har i beslut den 19 juni 2014 förelagt kommunen att vidta åtgärder avseende Skytteholmsskolan 4-9 inom bedömningsområdena under-visning och lärande, grundläggande värden och inflytande, trygghet och studiero, särskilt stöd, erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro samt omfattning och resurstillgång. Skolinspektionen har begärt att Solna kommun senast den 30 september 2014 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits inom ovanstående områden. Kommunen har kommit in med en sådan redovisning den 18 augusti 2014. Skolinspektionen anser att den enda påtalade brist som kvarstår efter denna redovisning rör hur modersmålsundervisningen i samiska är organiserad i Solna kommun.

Skolinspektionen har därför i ett uppföljningsprotokoll den 5 februari 2015 begärt att kommunen till den 20 februari 2015 redovisar ytterligare kom-pletteringar avseende hur undervisningen i samiska är organiserad inne-varande termin. Kommunen har kommit in med svar inom utsatt tid. Ytter-ligare kompletterande frågor har ställts till kommunen per e-post den 10 juni 2015 vilka besvarats per telefon och e-post den 16 och 17 juni 2015.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har funnit följande brist inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning men avstår enligt 26 kap. 12 § skollagen (2010:800) från att ingripa.

- Delar av den modersmålsundervisning som Solna kommun bedriver motsvarar inte författningarnas krav.

Motivering

Lagstiftning m.m.

En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i det nationella minoritetsspråket samiska endast om det finns en lämplig lärare. Något lägsta antal elever som krävs för att huvudmannen ska vara skyldig att anordna modersmålsundervisning i samiska finns inte.

Enligt skollagen kan bl.a. kommuner vara huvudmän för grundskola. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och andra relevanta bestämmelser. Som huvudman ansvarar kommunen för att i egen regi bedriva utbildningen och genom anställda behöriga lärare bedriva undervisningen. Det krävs lagstöd för att kommunen ska kunna överlåta uppgifter som innefattar myndighetsutövning till någon annan. Eftersom det till undervisningen är kopplat myndighetsutövning, exempelvis disciplinära åtgärder och betygssättning, krävs således lagstöd för att en kommun ska kunna överlåta undervisningen till annan.

Från den 1 juli 2015 införs nya bestämmelser i 23 kapitlet skollagen enligt vilka skolhuvudmännen får sluta avtal med staten om fjärrundervisning i vissa specificerade ämnen, bl.a. samiska. Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där lärare och elever är åtskilda i rum men inte i tid. Fjärrundervisningen utmärks alltså av att eleverna är i skolans lokaler tillsammans med en handledare medan den undervisande läraren – fjärrläraren – samtidigt befinner sig någon annanstans (se prop. 2014/15:44 s. 8).

För att en skolhuvudman ska få sluta avtal med staten om fjärrundervisning krävs dock att det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens egen skolenhet eller att elevunderlaget är otillräckligt.

Kravet att det inte ska finnas någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens skolenhet är uppfyllt först efter att huvudmannen gjort allvarliga försök att rekrytera en legitimerad och behörig lärare till skolenheten. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare närvarande i den lokal där eleverna befinner sig. Regeringen har vidare gjort den bedömningen att fjärrundervisning, i vissa ämnen, bl.a. modersmål, bör kunna bedrivas på en eller flera skolenheter av en lärare som finns på en annan skolenhet inom huvudmannens organisation. Det är då inte fråga om entreprenad (se prop. 2014/15:44 s. 13 och 19).

Av skollagen framgår vidare att undervisning inom grundskolan inte i övrigt kan bli föremål för entreprenad eller samverkan. En kommun kan alltså inte utföra uppgifter åt en annan kommun via entreprenadavtal.

Genomförandet av modersmålsundervisning i samiska i Solna kommun

Solna kommun har anfört följande.

I samiska genomför Solna kommun undervisning med hjälp av fjärrundervisning, i samarbete med Luleå kommun. Under innevarande läsår har tre elever fått undervisning i samiska. Upplägget innebär att Luleå kommun erbjuder modersmålsundervisning till Solna kommun. Undervisningen bedrivs per videolänk. Modersmålsläraren och eleverna är alltså åtskilda i rum men inte i tid. En lärarassistent är närvarande i den lokal där eleverna befinner sig. Den undervisande läraren är anställd av Luleå kommun. Solna kommun har regelbundet, cirka två till tre gånger per läsår sedan vårterminen 2014, annonserat efter en behörig alternativt lämplig modersmålslärare. Vid ett tillfälle har kommunen fått svar från en behörig lärare. Denne har dock haft som krav att bli anställd på heltid. Kommunen ansåg att detta krav var orimligt eftersom det bara finns behov av en timmes undervisning i samiska per vecka och anställde därför inte läraren. Inte heller någon icke-behörig men lämplig lärare har gått att finna. Kommunen anför vidare att det är skillnad mellan nord- och sydsamiska och att det är svårt att hitta lärare inom rätt språkgrupp.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen anser att den modersmålsundervisning som Solna kommun bedriver i samiska inte motsvarar författningarnas krav med följande motivering.

De nya bestämmelserna i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2015 förtydligar i vilka fall det blir möjligt att använda fjärrundervisning. Enligt de nya bestämmelserna är det inte tillåtet med samarbete avseende undervisning mellan två kommuner som innebär att det uppstår ett entreprenadförhållande mellan kommunerna. Skolinspektionen bedömer att Solna kommun inte följer skollagens bestämmelser om entreprenad och samverkan eftersom kommunen överlåter genomförandet av undervisning i ämnet modersmål till lärare anställda av annan kommun.

Skolinspektionen avstår dock från att ingripa mot Solna kommun. Detta eftersom det med hänsyn till de omständigheter som beskrivs nedan finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Solna kommun är skyldig att anordna modersmålsundervisning i samiska för de tre elever som önskat studera ämnet endast om det finns en lämplig lärare. Solna kommun har emellertid haft svårigheter att rekrytera lärare till undervisningen i samiskt modersmål för dessa tre elever. Skolinspektionen anser i denna del att Solna kommun hittills har gjort tillräckligt allvarliga försök att rekrytera en lärare i samiska till den egna skolenheten. I ambitionen att ändå ge dessa elever någon form av modersmålsundervisning använder sig Solna kommun av fjärrundervisning i samarbete med Luleå kommun. Detta trots att kommunen inte är skyldig att genomföra modersmålsundervisning i de språk där den saknar egna lämpliga lärare. Solna kommun följer således inte skollagens bestämmelser samtidigt som den enligt samma lag inte är skyldig att genomföra undervisningen. Mot bakgrund av ovanstående avstår Skolinspektionen från att ingripa mot Solna kommun.

Även om Skolinspektionen avstår från att ingripa så ansvarar Solna kommun för att fortsätta att försöka få tag i lämpliga lärare för att kunna genomföra undervisningen i samiska i egen regi. Om detta inte lyckas och antalet elever som behöver undervisning i samiska är lågt så har huvudmannen också möjlighet att sluta avtal med staten om fjärrundervisning. Ansvarig myndighet är Sameskolstyrelsen (se prop. 2014/15:44 s. 19).

Författningar

1 kap. 3 § skollagen

2 kap. 2 och 8 § skollagen

10 kap. 7 § skollagen

5 a kap. 1-5 §§ och 5 kap. 10 § skolförordningen

23 kap. 1, 3, 4 och 8 §§ skollagen

26 kap. 12 § skollagen

2015-07-01

6 (6)

Dnr 43-2013:4702

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjurist Cindra Klingspor Lindblom.

På Skolinspektionens vägnar

Mårten Petersson
Tf. Enhetschef

Jane Strandberg
Föredragande